

Examen VMBO-GL en TL

2024

tijdvak 2
dinsdag 18 juni
13.30 - 15.30 uur

Nederlands CSE GL en TL

Bij dit examen horen een bijlage en een uitwerkbijlage.

Beantwoord alle vragen en maak alle opdrachten in de uitwerkbijlage.

Dit examen bestaat uit 35 vragen en een schrijfopdracht.

Voor dit examen zijn maximaal 51 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Tekst 1 “We bedienen vooral mensen die nét een paar kilometer per uur te hard rijden”

- 1p 1 Op welke manier wordt de tekst ingeleid in de alinea's 1 en 2?
- A door de aanleiding voor het schrijven van de tekst te noemen
 - B door het centrale probleem aan de orde te stellen
 - C door het onderwerp te introduceren
 - D door verschillende voorbeelden te geven
- 1p 2 In de tekst staat een verklaring voor het succes van Flitsmeister.
→ Citeer de zin uit alinea 3 tot en met alinea 4 die deze verklaring geeft.
- 1p 3 Na de start in 2010 heeft Flitsmeister de app uitgebreid met meer informatie voor weggebruikers.
→ Noem **vijf** uitbreidingen die worden genoemd in alinea 4 tot en met 7.
- 1p 4 In alinea 5 staat dat de app van Flitsmeister gratis werd.
Wat was de reden om de app gratis te maken?
Flitsmeister wilde een gratis app, omdat de app dan
- A meer aanmeldingen en betaalde advertenties zou krijgen.
 - B ook door mensen met weinig geld kon worden gebruikt.
 - C toch gebruikers zou aantrekken ook al was hij nog niet helemaal klaar.
 - D veel gps-data binnen zou krijgen en zo betrouwbaarder werd.
- 1p 5 De interviewer stelt in regel 111 de volgende vraag: “Voorkomen of uit de staatskas gejat?” Directeur De Vries wuift deze vraag weg.
Waarom wuift hij deze vraag weg?
Hij wuift de vraag weg, omdat hij
- A de vraag niet goed heeft verstaan.
 - B de vraag niet serieus neemt.
 - C het antwoord op de vraag niet weet.
 - D vindt dat de vraag niet klopt.
- 1p 6 “Volgens De Vries gaat de app echter niet hand in hand met gevaarlijk rijgedrag.” (regels 116-118)
→ Kruis in de tabel in de uitwerkbijlage de **twee** zinnen uit alinea 10 aan die inhoudelijk op hetzelfde neerkomen.
- 1p 7 “maar ook door de constructieve houding van het bedrijf” (regels 149-151)
→ Welk zinsgedeelte uit de rest van alinea 11 geeft weer wat deze ‘constructieve houding’ inhoudt? Citeer dit zinsgedeelte.

- 1p 8 Welke zin geeft het best de hoofdgedachte van de tekst weer?
- A De Flitsmeister-app geeft automobilisten steeds betere informatie over de maximumsnelheid en de actuele verkeerssituatie.
 - B De uitbreiding van de Flitsmeister-app en de constructieve houding van het bedrijf hebben geleid tot minder verkeersboetes bij automobilisten.
 - C Door de uitgebreide informatie voor automobilisten en de samenwerking met de overheid heeft de Flitsmeister-app zich ontwikkeld tot een breed geaccepteerde app.
 - D Door het gebruik van de Flitsmeister-app krijgen automobilisten minder snel een boete en ontvangen ze betrouwbare informatie over files en wegversperringen.
- 1p 9 Wat is het belangrijkste doel van deze tekst?
- A lezers informeren over de samenwerking tussen Flitsmeister en de overheid
 - B lezers informeren over veranderingen die Flitsmeister heeft doorgemaakt
 - C lezers overtuigen om vaker gebruik te gaan maken van de Flitsmeister-app
 - D lezers overtuigen van het nut van de Flitsmeister-app voor de weggebruiker
- 1p 10 De laatste zin luidt: "Dit hobbyproject is een beetje uit de hand gelopen." Wat bedoelt De Vries met deze zin?
- A Flitsmeister begon als hobby, maar hoe het verder moet is onduidelijk.
 - B Flitsmeister begon als iets leuks, maar is nu niet meer onder controle.
 - C Flitsmeister ontwikkelde zich van een hobby tot een professioneel bedrijf.
 - D Flitsmeister ontwikkelde zich van een simpel lijstje flitspalen tot een dwarse app.

- 2p 11 Je moet een samenvatting van tekst 1 maken.
→ Welke **vier** van de onderstaande zinnen bevatten informatie die zeker in de samenvatting opgenomen moet worden? Noteer de nummers van deze zinnen in de uitwerkbijlage.
- 1 Heel Nederland is blauw gekleurd, maar als tentakels strekken sommige stippenstromen zich uit richting de Franse kust en dwars door Duitsland.
 - 2 Doordat Flitsmeister een van de weinige Nederlandse apps was, kreeg hij gelijk aandacht.
 - 3 BNR Nieuwsradio, Q-Music en Radio 538 gebruiken de file-informatie die Flitsmeister verzamelt op basis van gebruikersbewegingen.
 - 4 We kunnen nu de gehele reis van een automobilist bedienen, van waarschuwingen voor vertrek tot parkeren.
 - 5 Ondanks de uitbreidingen blijft waarschuwen voor flitsers de kern.
 - 6 Volgens De Vries gaat de app echter niet hand in hand met gevaarlijk rijgedrag.
 - 7 Maar bovenal, mensen willen helemaal niet Max Verstappen spelen.
 - 8 Natuurlijk schoppen we tegen het systeem aan, maar dat kan in allerlei gradaties.
 - 9 Dit hobbyproject is een beetje uit de hand gelopen.

Tekst 2 Wil je me? Leer dan eerst spellen

- 1p 12 In alinea 1 wordt het onderwerp van deze tekst ingeleid door een vraag te stellen.
Op welke andere manier wordt de tekst ingeleid in deze alinea?
- A door de aanleiding voor het schrijven van de tekst te noemen
 - B door de mening van de schrijver te geven
 - C door een anekdote over het onderwerp van de tekst te vertellen
 - D door een voorbeeld bij het onderwerp van de tekst te geven
- 2p 13 Geef van de beweringen in de uitwerkbijlage aan of deze waar of niet waar zijn op basis van de informatie in de alinea's 2 en 3.
Zet in de uitwerkbijlage een kruis in de juiste kolom.
- 1p 14 "Dat jongeren matig spellen, komt volgens Vandekerckhove niet per se door de invloed van sociale media." (regels 77-79)
→ Citeer de zin uit alinea 6 of 7 die een bewijs geeft voor deze uitspraak.

- 1p **15** Welke zin vat alinea 8 het best samen?
- A Jongeren vinden goed formuleren net zo belangrijk als goed spellen.
 - B Niet-taalkundigen vinden spelfouten belangrijker dan andere taalfouten.
 - C Taalgebruikers zijn blij als ze voortaan ook 'ik vindt' mogen schrijven.
 - D Taalkundigen geven gemengde reacties op spellingwijzigingen.
- 1p **16** In alinea 10 staat dat de peiling van NRC en De Standaard verrast.
→ Leg uit wat er verrassend is aan de peiling. Vul de zinnen in de uitwerkbijlage aan.
- 1p **17** Wat is de belangrijkste conclusie van de peiling van NRC en De Standaard?
- A Goed spellen is heel belangrijk als je op een datingsite zit en een date wilt krijgen.
 - B Jongeren ergeren zich aan de spelfouten die anderen maken, maar overschatten hun eigen spelling.
 - C Meisjes vinden spelling van groter belang dan jongens, toch kennen ze de regels niet beter.
 - D Ook al kennen jongeren niet alle spellingregels, ze vinden ze toch heel belangrijk.
- 1p **18** Wat is het belangrijkste doel van deze tekst?
de lezer informeren over
- A het gegeven dat jongeren door de tijd heen slechter zijn gaan spellen
 - B het onderzoeksresultaat dat jongeren spelling op datingsites belangrijk vinden
 - C onderzoek dat vertelt wat jongeren van spelfouten vinden
 - D spelfouten die jongeren maken op sociale media

Lees eerst het onderstaande tekstfragment voordat je de vragen 19 en 20 beantwoordt.

Tekstfragment

Nick Lobs (25), student filosofie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam: (1) “Ik kan op zich goed spellen”, zegt Nick Lobs, “maar ik vertrouw vaak op de spellingcontrole.” Bij werkwoordsvormen bijvoorbeeld: “Als ik twijfel over een d of een t, dan wordt het voor me opgelost. Daar word je lui van.”

(2) Lobs zit geregeld op internetforums als Reddit. “Als je daar iets fout schrijft,” zegt hij, “corrigeert niemand je. Dat helpt niet echt om je eigen spelfouten te herkennen.” (...)

(3) Zou Nick ook afknappen op een matig spellende date? “Wel als ze ‘me auto’ zou schrijven. Het is toch een kleine moeite om ‘m’n’ te typen? Of doet ze het dan bewust fout? Dat is een indicatie dat ze niet helemaal bij me aansluit.”

- 1p 19 Welke **twee** oorzaken voor slecht spellen geeft Nick Lobs in de alinea’s 1 en 2 van het tekstfragment?
- 1p 20 De hoofdtekst ‘Wil je me? Leer dan eerst spellen’ en het tekstfragment gaan over de spellingvaardigheid van jongeren. Hoe is het tekstfragment het best te typeren ten opzichte van de hoofdtekst?
- A als een aanbeveling
 - B als een conclusie
 - C als een verklaring
 - D als een voorbeeld

Tekst 3 De ene zorgverzekering is de andere niet

- 1p 21 De afbeelding in deze advertentie trekt de aandacht van de lezer. Welke andere functie heeft de afbeelding in deze advertentie?
De afbeelding
- A is nodig om de tekst te kunnen begrijpen.
 - B laat zien voor wie de tekst is bedoeld.
 - C ondersteunt de inhoud van de tekst.
 - D voegt nieuwe inhoudselementen aan de tekst toe.
- 1p 22 De tekst van de advertentie begint met de volgende zinnen: “We lijken soms best veel op elkaar. Toch zijn we allemaal net een tikje anders.” Van welk verband is sprake tussen deze zinnen?
- A oorzaak – gevolg
 - B reden
 - C tegenstelling
 - D uitspraak – toelichting
- 1p 23 Welke doelgroep wordt vooral aangesproken in deze advertentie?
- A kinderen die een beugel nodig hebben
 - B mensen die een nieuwe zorgverzekering nodig hebben
 - C ouders en verzorgers van kinderen die een beugel nodig hebben
 - D zorgverzekeraars die beugels en bitjes vergoeden
- 1p 24 Wat is het belangrijkste doel van deze advertentie?
- A lezers aansporen om een zorgverzekering af te sluiten die beugels vergoedt
 - B lezers aansporen om via Independer een zorgverzekering af te sluiten
 - C lezers informeren over de beste zorgverzekering voor kinderen met een beugel
 - D lezers informeren over de verschillende verzekeringen van Independer

Tekst 4 Vegan leer: diervriendelijk en duurzaam of een synoniem voor plastic?

- 1p 25 In de tabel in de uitwerkbijlage staan drie beweringen die gaan over de inleiding (alinea 1).
→ Kruis in de tabel in de uitwerkbijlage voor iedere bewering aan of deze waar of niet waar is op basis van alinea 1.
- 1p 26 “Op dat vlak valt nog winst te behalen.” (regels 30-31)
Wat wordt bedoeld met deze zin?
A De coating van vegan leer kan steviger.
B De productie van vegan leer kan milieuvriendelijker.
C Vegan leer kan met ananasleer sterker gemaakt worden.
D Vegan leer kan zonder coating milieuvriendelijker worden.
- 1p 27 In de tabel in de uitwerkbijlage staan stellingen over vegan leer.
→ Kruis in de tabel in de uitwerkbijlage voor iedere stelling aan of deze juist of onjuist is op basis van de alinea’s 2 en 3.
- 1p 28 De tassen van Denise Roobol hebben zowel duurzame als niet-duurzame eigenschappen.
→ Noem een duurzame en een niet-duurzame eigenschap van haar tassen.
- 1p 29 Wat maakt het bedrijf Natural Fibre Welding zo innovatief, volgens alinea 5?
- 1p 30 “Mensen die vegan leer kopen vergeten vaak dit aspect.” (regels 78-79)
Wat bedoelt Stillman met ‘dit aspect’?
Hiermee bedoelt hij dat een tas van
A plasticvrij vegan leer minder sterk is en daardoor niet duurzaam.
B plasticvrij vegan leer op de lange termijn schadelijk kan zijn voor dieren.
C vegan leer met plastic bij beschadiging schadelijk kan zijn voor dieren.
D vegan leer met plastic sterker is dan een tas van natuurlijke producten.
- 1p 31 “Bij het ontwikkelen van vegan leer is het belangrijk dat het voldoet aan dezelfde kwaliteitseisen als dierlijk leer.” (regels 90-93).
Van welk verband is sprake in deze zin?
A doel – middel
B oorzaak – gevolg
C opsomming
D voorwaarde

- 1p **32** Net als dierlijk leer kent ook vegan leer verschillende kwaliteitseisen.
(alinea's 7 tot en met 10)
→ Kruis in de tabel in de uitwerkbijlage aan welke kwaliteitseisen dat zijn.
- 1p **33** Wat is het doel van deze tekst?
de lezer
A informeren over de nadelen van vegan leer
B informeren over de ontwikkeling van vegan leer
C overhalen om toch dierlijk leer te kopen
D overhalen om voortaan alleen vegan leer te kopen
- 1p **34** Op welke manier wordt de tekst afgerond?
Alinea 11
A bevat een waarschuwing voor de lezer.
B geeft een samenvatting van de tekst.
C geeft nieuwe informatie over het onderwerp.
D uit een toekomstverwachting over vegan leer.
- 2p **35** Je moet een samenvatting van tekst 4 maken.
→ Welke **vier** van de onderstaande zinnen bevatten informatie die zeker in de samenvatting opgenomen moet worden? Noteer de nummers van deze zinnen in de uitwerkbijlage.
- 1 Een alternatief voor leer is iets waar merken en ook de consument hard naar op zoek zijn.
 - 2 Bij het imitatieleer dat nu het meest wordt gebruikt, komt wel veel plastic kijken.
 - 3 De belangrijkste reden voor Roobol om vegan leer te gebruiken, is dierenwelzijn.
 - 4 Het is tijd voor een nieuw hoofdstuk over vegan leer: dier- en plasticvrij.
 - 5 Er bestaan naast melk- en vleeskoeien geen aparte 'leerkoeien'.
 - 6 Bij het ontwikkelen van vegan leer is het belangrijk dat het voldoet aan dezelfde kwaliteitseisen als dierlijk leer.
 - 7 Vegan leer kent verschillende gradaties in kwaliteit.
 - 8 Bij leer zijn we gewend om verschillende vragen te stellen in de winkel.
 - 9 Mensen moeten het product kopen waar ze zich goed bij voelen.

Situatiebeschrijving

Elk jaar is er op jullie school een themaweek. Dit jaar staat de week in het teken van duurzaamheid. Het zal bijvoorbeeld gaan over hoe mensen prettig kunnen leven zonder dat dit negatieve effecten heeft op de natuur.

Als voorbereiding op die week is bij alle vakken aandacht voor dit thema. Er worden onder meer de volgende vragen gesteld: wat is duurzaamheid? hoe belangrijk is het? wanneer is iets duurzaam? hoe kun je zelf duurzaam leven? Bij Nederlands hebben jullie als voorbereiding de tekst 'Vegan leer: diervriendelijk en duurzaam of een synoniem voor plastic?' gelezen en besproken. Daarin staan onder meer voor- en nadelen van vegan leer. In de klas is discussie gevoerd over de vraag hoe duurzaam vegan leer is. Ook werd er ingegaan op allerlei manieren om duurzamer te leven, zoals niet meer met het vliegtuig op vakantie gaan.

Van alle leerlingen wordt verwacht dat ze in deze week een activiteit organiseren die past bij het thema. Dit kan van alles zijn. Zo kunnen er games gespeeld worden waarin aandacht is voor duurzaamheid of kunnen deskundigen uitgenodigd worden die workshops geven over duurzamer leven.

Jij bent meteen enthousiast en hebt al ideeën over wat je wilt gaan doen. Jouw mentor heeft je daarom gevraagd een artikel voor de website van je school te schrijven om ook andere leerlingen enthousiast te maken.

Je gaat dit artikel schrijven. Je geeft informatie over de week van de duurzaamheid. Ook doe je een oproep aan alle leerlingen om een passende activiteit te bedenken die ze willen organiseren. Verder vermeld je wat organisatorische zaken rondom de themaweek. Zo moeten de leerlingen voor 2 oktober aangeven wat ze willen organiseren door een mail te sturen naar themaweekduurzaamheid@school.nl. Je hoopt dat ze ook enthousiast worden en leuke activiteiten gaan organiseren in de themaweek en sluit af met een passende slotzin.

13p **36 Opdracht**

Schrijf het artikel voor de website van je school. Gebruik daarvoor de gegevens in de situatiebeschrijving en eventueel de tekst 'Vegan leer: diervriendelijk en duurzaam of een synoniem voor plastic?'. Gegevens die niet in de opdracht staan, moet je zelf bedenken.

Besteed in jouw artikel aandacht aan de volgende punten:

- de aanleiding voor het artikel;
- jouw mening over duurzaamheid;
- een reden waarom je het belangrijk vindt dat de school aandacht besteedt aan duurzaamheid;
- twee manieren om duurzamer te leven, anders dan het voorbeeld dat al genoemd is in de situatiebeschrijving;
- aangeven wat jij wilt gaan doen in de themaweek, anders dan de voorbeelden die al genoemd zijn in de situatiebeschrijving;
- uitleggen waarom jouw activiteit bij de themaweek past;
- oproep aan leerlingen om ook een activiteit te bedenken die ze willen organiseren;
- aangeven op welke manier leerlingen zich moeten inschrijven;
- de uiterste datum om te kunnen reageren;
- afsluiten met een activerende slotzin.

Maak er een samenhangend geheel van en zet er een passende titel boven.

Zet je voor- en achternaam en klas onder je artikel.

Let op: Zorg ervoor dat je tekst minimaal uit 100 woorden bestaat. Bij minder dan 100 woorden krijg je geen punten voor taalgebruik.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift.